

Waarom zouden wij rebellen zijn?

Een beschouwing door Djuna Kramer

‘Waarom zouden wij rebellen zijn?’, vraagt de jongen met het blauwe haar, de lange zwarte jas en de beschilderde Doctor Martens zich af, terwijl hij zijn hoed afzet. ‘Omdat we deze kleren mooi vinden? Omdat we niet van mainstreammuziek houden?’ ‘Nee, want dat is omdat die muziek lelijk is’, antwoordt de jongen naast hem - wijde blouse, ook een zwarte hoed op - ‘niét omdat het rebels is.’ Zo gaat hun discussie nog een tijd door, terwijl de andere jonge rebellen die theatermaker Mara van Nes (24) uitkoos, om hen heen zitten en intens de zaal in staren.

Moos (14) had met zijn blauwe haar best een bandlid van de Sex Pistols kunnen zijn en Kobbe (24) had niet misstaan tussen de studentenprotesten van 68, maar het is precies dit soort hokjesdenken dat ze afwijzen. Ze zien er zo uit omdat ze daar zin in hebben, klaar. Als ze daarom door een te snel oordelende maatschappij rebels genoemd worden, dan moet dat maar. ‘Dan zijn we per ongeluk rebels.’

Hoe is het om nu op te groeien in Amsterdam? Kun je nog tegendraads zijn, ergens tegenaan schoppen? Om die vragen draaide de *Avond van de Rebel* in Frascati. Van Nes bracht zeven jongeren samen die zij rebels vond en liet ze zich elk op hun eigen manier uitdrukken: met dans, spoken word, een vlog, een trompetsolo. Hun levensverhaal vertellen op het podium, dat hoefde nadrukkelijk niet. Dat Wail (15) het thuis moeilijk heeft en dat hij niets liever doet dan acteren: je hoefde het niet te weten om onder de indruk te zijn van de openingsmonoloog, waarin hij het publiek vroeg of ze zich wel eens net zo verloren voelden als hij. Dat Luna (15) een groot geheim bij zich draagt, ook dat wist je niet. Maar die informatie was niet nodig om ontroerd te zijn als een stoer meisje met een loeistrakke legging, grote hoepeloorbellen en een klappende kauwgombel plotseling het publiek inloopt en je een openhartig gedicht in de hand drukt.

Tijdens de repetities besprak Van Nes met de groep uitgebreid hun ideeën over rebellie. Vonden zij het nog nodig om de barricades op te gaan? Werden er grote dromen gekoesterd om de wereld te veranderen? In ieder geval niet door deze jongeren, zegt ze achteraf. Haar rebellen zijn geen idealistische hemelbestormers die wereldproblematiek denken te kunnen oplossen. ‘‘Het klimaat, vluchtelingen, willen jullie daar niet voor in actie komen?’, vroeg ik aan ze, ‘maar nee, wat dat betreft zijn het complete nihilisten.’

Maar de zeven geloven wel degelijk ergens in, blijkt gaandeweg de avond. Voor en na de voorstelling is tegen de achterwand een projectie te zien van een Whatsapp-gesprek dat Van Nes met de spelers voerde. Daarin benadrukken ze één ding steeds weer: hoe belangrijk het is om je eigen weg te vinden, te kunnen zijn wie jij wilt zijn. We moeten stoppen elkaar te veroordelen, daar zijn ze het roerend over eens. ‘We

zouden kunnen zeggen: een betere wereld begint bij jezelf', appt Moos, '...als je dat erop wilt plakken.' Wat ze ervan vinden dat de generatie boven hen ze soms lui en egoïstisch noemt? Als antwoord komt een aantal keer (al dan niet in hoofdletters) het woord 'bullshit' langs. Die generatie die zo lang kon studeren als ze wilden bedoelt ze? Die generatie die de huizen in Amsterdam nog voor het oprapen had? Dáár moeten ze zich iets van aantrekken?

'Het probleem met de generatie van onze ouders', zegt Kobbe in een gesprek achteraf, 'is dat ze denken dat ze problemen als racisme, homofobie en bekrompenheid al hebben opgelost, dat wij niet meer met die dingen kampen.' Op de vraag of dat een illusie is, roepen alle rebellen in koor 'Ja!'. Het ooit zo tolerante Amsterdam is geworden tot een dierentuin voor toeristen, met ons als aapjes, vindt spoken-wordartiest Sander (24), die vaak het gevoel heeft dat hij wordt afgerekend op zijn uiterlijk: grote stretchers in zijn oren en tatoeages op zijn armen. Juist in deze tijd hebben mensen hun oordeel sneller klaar dan ooit, vinden ook Una (16) - de danseres met het knalrode haar en de neuspiercing - en Luna. Op hun middelbare scholen durft niemand zichzelf te zijn, zeggen ze. Hun klasgenoten proberen er angstvallig bij te horen en gebruiken sociale media om elkaar af te kraken. 'Maar ik doe toch precies wat ik wil', zegt Luna. 'Wij zijn geen rebellen', zegt Una, 'als anderen ons niet gewoon laten zijn zoals we zijn, dan rebelleren zij juist tegen ons!'

Er is één iemand die zich wel kan vinden in het woord rebel. Terwijl de anderen op het podium hun ding deden, zat Wietse (20) zich in de achtergrond om te kleden - kousen, rokje, make-up. En toen het publiek bijna niet meer op hem lette, liep daar ineens een beeldschone vrouw met paars haar naar voren die zich zomaar, *pats*, in een split liet vallen om vervolgens parmantig weg te benen. Die vrouw doet nu met een sigaret tussen de lippen haar verhaal. Of nou ja, vrouw, denken in genders is dus precies waar Wietse tegen rebelleert. 'Wat nou jongens en meisjes, fuck jullie allemaal! Ik doe gewoon waar ik zin in heb.' Als iets een rebel tekent in deze tijd, is dat het, vinden ook de anderen. Door te zijn wie hij/zij is, loopt Wietse het risico uitgescholden te worden, klappen te vangen of erger, en toch kiest hij/zij ervoor om zo rond te lopen. Wietse blijft trouw aan zichzelf.

Misschien liggen deze rebellen niet wakker van de grote problemen van onze tijd, of misschien zijn die problemen te groot en te onoverkomelijk om wakker van te kunnen liggen, maar idealen hebben ze zeker. 'De generatie die ons zelfingenomen noemt is gewoon teleurgesteld in ons omdat ze dachten dat wij de wereld beter gingen maken', zegt Kobbe in het Whatsapp-gesprek, 'en dat doen we niet. Maar ik voel me niet aangesproken, omdat ik geloof dat de wereld beter wordt als ik mijn leven goed leid.'

Even verderop appt Van Nes dat ze zich schuldig voelt, omdat ze een vluchteling had willen helpen die zonder geld vastzat op het station, maar dat uiteindelijk niet gedaan heeft. Ze krijgt weinig sympathie. 'Jouw schuldgevoel is irrelevant', is het antwoord. Als jij vindt dat je iets moet doen, dan moet je het doen en daarmee uit. Want in een tijd waarin je constant geconfronteerd wordt met enorme, abstracte dreigingen, ben jijzelf het enige waar je op kunt bouwen. Of zoals Luna het verwoordt in de laatste strofen van het gedicht: 'Ik geloof in wat er komt, en in wat er gaat, ik geloof in mezelf, dat is wat er echt bestaat. []